

Preek over 1 Koningen 3:1-15 – Gemeenteproject 'Ga met God' (5)

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Ps. 111:1,4,6

De Tien Woorden

Zingen: Ps. 119:1,6

Gebed

Doop van **Jesse Johannes Ungersma**

Lezen: Doopsformulier 1

Zingen: Lb. 335:1,2,5 en 6,9 (rond de doop)

Lezen: 1 Koningen 3:1-15

Zingen: Ps. 72:1,2,4

Preek

Zingen: Lb. 473:1,2,9,10

Gebed

Collecte

Zingen: Lb. 477:1,2

Zegen

Gehouden te: Baflo, 17-03-13 (9.30 u.)

Preek

Thema: Wijsheid op je werkvloer begint met een horend hart

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Rijschool

Wat dacht u, beste gasten in onze kerkdienst, toen u vanmorgen de kerkzaal binnenkwam?

"Het lijkt wel of we beland in het leslokaal van een autorijschool. Al die verkeersborden aan de preekstoel en het model van een routepaaltje voor een wandelroute." Ik moet toegeven, het lijkt allemaal wel wat op de lesruimte van een rijschool. Uw indruk was dus zo vreemd nog niet.

Dit is deze weken inderdaad een soort leslokaal. Niet van een rijschool, maar van een wandelschool. We zijn bezig met een gemeenteproject: 'Ga met God. Dagelijks op weg met je Schepper.' We leren hier en in de gespreksgroepen over: Hoe ga je op weg met God? Hoe ga je achter Jezus aan? Wat komt daarvoor kijken? Hoe moet je je daarin trainen?

We hebben de afgelopen weken al verschillende aspecten daarvan voor onze aandacht gehad. Kijk maar naar de verschillende verkeersborden aan de preekstoel. En lees, als u wilt, de onderschriften bij die borden. Kan mooi straks aan het eind van de dienst als u de doopouders Anjo en Janneke Ungersma feliciteert of daarna onder het koffiedrinken.

Vanmorgen kijken we naar het verkeersbord 'Werk in uitvoering'. We kennen het wel. Het waarschuwt automobilisten en andere weggebruikers als ergens aan de weg gewerkt wordt. Extra opletten dus, snelheid verminderen. Hier wordt gewerkt. Van A naar Beter, zeg maar.

'Werk in uitvoering. Dat betekent', zegt de toelichting voor kids bij dit bord, 'dat er werk te doen is in Gods koninkrijk, voor ieder op zijn / haar eigen plek.' En: 'Doe je werk met plezier.' De kinderen krijgen daarom een smiley.

Er is voor iedereen werk te doen in Gods koninkrijk. Niet allemaal hetzelfde, want we zijn allemaal verschillend en hebben van God verschillende taken en gaven gekregen om te gebruiken. Maar allemaal worden we geroepen om voor God te werken.

Iedereen heeft, zeggen we dan, een goddelijk beroep. En niet alleen de dominee, de zending of de nieuwe paus Franciscus I of nog andere geestelijken.

De boer, de chauffeur, de smid, de huisvrouw, de verpleegster en de vrijwilligster evengoed. Dus gewoon iedereen.

Iedereen heeft in Gods koninkrijk zijn eigen werkvloer. En soms wel meerdere tegelijk, letterlijk of meer figuurlijk. Voorbeeld de plek waar je bureau staat of de vloer van de fabriek waar je werkt. Maar ook de opvoedingssituatie in je gezin. Dat is ook een werkvloer.

Het gaat vanmorgen om: Ga met God op je werkvloer. Of, anders gezegd: Hoe volg je Jezus na op je werkvloer?

We zoomen vanmorgen in op Salomo, de jonge koning, opvolger van zijn vader David. Hij wil, vertelt de Bijbel, gaan met God in zijn regering. In het begin van zijn

koningschap nog meer dan aan het einde ervan. Jongeren zijn in hun keus voor God en zijn koninkrijk soms of vaak radicaler dan ouderen of op latere leeftijd. Ze hebben hun idealen. En welvaart en rijkdom hebben hen nog niet zo te pakken. Ze zijn nog niet vet geworden.

We leren van Salomo hier in 1 Koningen 3 – en zo van de Meester Jezus zelf – wat belangrijk is voor je werk in Gods koninkrijk en voor je houding tegenover de mensen, met wie je in je werksituatie en op je werkvloer te maken hebt. En natuurlijk je houding tegenover God de HEER.

Wat is dat belangrijke dan? Wijsheid en een opmerkelijke geest, zegt de Bijbel hier. Dat heb ik geprobeerd samen te vatten in het thema van deze preek.

Wijsheid op je werkvloer begint met een horend hart.

2. Salomo's werkvloer

Salomo heeft een heel andere werkvloer dan u en ik. Hij is koning. Dat bent u niet; dat ben ik niet. Zelfs niet in mijn eigen huis of mijn eigen gezin. Salomo's werkvloer kun je beter vergelijken met die van onze aanstaande koning Willem Alexander.

Vergelijken: er zijn bepaalde overeenkomsten. Maar er zijn misschien nog grotere verschillen in situatie.

Salomo heeft in zijn situatie meer macht dan Willem Alexander. En meer rijkdom, dus meer invloed. En – later – meer vrouwen. Dat is niet zo gunstig, vertelt de Bijbel verderop.

Heeft Salomo ook meer wijsheid dan onze nieuwe koning? Zeker weten!

"Omdat je hierom vraagt – niet om een lang leven of grote rijkdom of de dood van je vijanden, maar om het vermogen om te luisteren en te onderscheiden tussen recht en onrecht – zal ik je wens vervullen. Ik zal je zo veel wijsheid en onderscheidingsvermogen schenken dat je iedereen vóór jou en na jou overtreft." (1 Kon. 3:11,12)

Dat is Gods belofte aan Salomo. Dat is Gods eerste en belangrijkste gift nog aan het begin van zijn koningschap: alles en iedereen overtreffende wijsheid. Waarbij wij allemaal, bestuurders en burgers, ouderen en jongeren, nog steeds in de leer kunnen gaan. Maak je bijvoorbeeld het boek Spreuken eigen. Of de Prediker.

Om wijsheid had Salomo de HEER gevraagd. Want hij beseft als geen ander, dat hij dat nodig heeft om een goede koning te zijn over het talrijke volk van God.

We gaan eerst nog even terug naar het begin van ons hoofdstuk.

De troonswisseling is nog niet zo lang geleden geweest. David heeft zijn troon afgestaan aan zijn zoon Salomo, die niet de oudste was in Davids gezin. Niet echt de kroonprins dus. Maar Salomo was de keus van God de HEER.

Salomo is nog jong, als hij op de troon komt. Een jaar of 20 is hij vermoedelijk. Niet veel ouder in elk geval. Een stuk jonger nog dan prins Willem Alexander. Hij is nog jong en onervaren. Dat beseft hij terdege. Met alle risico's van beïnvloedbaarheid, die dat meebrengt.

Hij moet leren omgaan met de machtsfactoren en machtspersonen van de oude garde. Lees hoofdstuk 2. Maar daar laat hij al een stuk wijsheid zien, hoe hij oude rotten als Joab en Abjatar aanpakt.

Hij volgt de aanwijzingen van zijn vader David op. Dat is wijs. Dat laat ook zijn ontvankelijkheid en leergierigheid zien. Zo is hij vanaf het begin bezig met het opbouwen van levenservaring en mensenkennis.

En – even belangrijk, ja nog belangrijker zelfs – hij verbindt zijn regering aan God en aan zijn woord en geboden. Salomo wil gaan met God in zijn regering, op zijn koninklijke werkvloer. Dat lezen we nadrukkelijk.

"Salomo zelf toonde zijn liefde voor de HEER door te handelen naar wat zijn vader David hem had voorgehouden,..." (1 Kon. 3:3)

Dat is zijn inzet. Dat is zijn hart. Koning zijn met hart voor de HEER, dat wil de jonge Salomo. Hij toont een groot verantwoordelijkheidsbesef en een groot besef van afhankelijkheid van God de HEER.

En niet eens tussen de regels door merk je dat God zelf ook plezier heeft in deze jonge koning. Hij beziet en benadert hem met welgevallen.

God biedt hem in een droom een groot geschenk aan, naar keuze van Salomo zelf.

Door die droom verschijnt God zelf aan hem. In werkelijkheid. Het is geen inbeelding of een huis-, tuin- en keukendroom, zoals wij die 's nachts hebben.

Salomo krijgt van God carte blanche in zijn keuze van een cadeau van God. Het is nog veel meer dan een nationaal geschenk bij de inhuldiging van een koning in onze tijd.

"'Vraag wat je wilt,' zei God, 'ik zal het je geven.'" (1 Kon. 3:5)

Hoe wijs ook van God. Want hierdoor kan God duidelijk laten uitkomen wat er in het hart van Salomo leeft. Wat zijn werkelijke intenties zijn als jonge koning. Hoe wil hij koning zijn? Het is een welwillende manier van op de proef stellen van Gods kant. God vertrouwt hem en weet al hoe het met zijn hart zit. Daarom geeft God aan Salomo onbeperkt krediet in zijn keuze voor een geschenk.

Als Salomo antwoord geeft spreekt hij eerst zijn grote dankbaarheid en respect uit voor Gods goedgezindheid en zijn grote gunst. Tegenover David en tegenover Salomo, dat God hem koning heeft laten worden.

Maar omdat Salomo nog zo jong en onervaren is en nu staat voor de enorme verantwoordelijkheid om Gods volk te leiden en te regeren, vraagt hij God om wijsheid om die taak aan te kunnen.

"Schenk uw dienaar een opmerkzame geest, zodat ik uw volk kan besturen en onderscheid kan maken tussen goed en kwaad. Want hoe zou ik anders recht kunnen spreken over dit immense volk van u?" (1 Kon. 3:8)

Letterlijk vraagt Salomo: 'Geef uw dienaar een horend hart...' Hij beseft dat dat het eerste nodig is om een goede koning te zijn. Daar begint de koninklijke wijsheid en het godvrezende beleid voor zijn regering.

Wijsheid in de troonzaal en de rechtszaal begint met een horend hart. Goed luisteren met je hart is een eerste vereiste.

Horen met je hart naar twee kanten. Allereerst naar God en zijn woord en zijn geboden. Daar is Salomo vanaf het begin van zijn koningschap mee begonnen. De Bijbel vertelt dat eerlijk.

"Salomo zelf toonde zijn liefde voor de HEER door te handelen naar wat zijn vader David hem had voorgehouden." (vs. 3)

Salomo luistert naar de HEER, ook in de droom die God hem geeft en waarin de HEER tot hem spreekt. Luisteren naar God, dat is duidelijk een profetische kant van het koningschap.

De andere kant van horen met je hart is: luisteren naar de mensen, naar je onderdanen. Echt horen wat zij zeggen, maar ook opmerken wat zij bewust en onbewust laten zien. Non-verbale communicatie noemen wij dat. (Dat is heel moeilijk bij de huidige sociale media. Hoe belangrijk blijven echte ontmoetingen.)

Horen met je hart vraagt betrokkenheid op God en betrokkenheid op de mensen, met wie je te maken krijgt of aan wie je leiding mag geven. Over wie je mag regeren, in Salomo's geval.

Een prachtig voorbeeld hiervan lezen we in het vervolg van 1 Koningen 3, over de twee hoeren, die bij de koning gehoor vragen. Om een uitspraak over de kwestie van wie het nog levende kind is.

Salomo hoort met zijn hart, neemt scherp waar wat hij ziet. En hij herkent de echte moeder en doet een uitspraak, die bij de mensen groot respect afdwingt.

Wijsheid op de werkvloer begint inderdaad met een horend hart. Dat beseft Salomo als geen ander. Daar vraagt hij God dan ook om. Dat is het geschenk dat hij graag van de HEER wil hebben.

En Salomo's werkvloer is zijn troonzaal, die een ook een rechtszaal is. Zijn werkvloer is het hele land, waar het volk van de HEER woont.

"Schenk uw dienaar een opmerkzame geest, zodat ik uw volk kan besturen en onderscheid kan maken tussen goed en kwaad. Want hoe zou ik anders recht kunnen spreken over dit immense volk van u?"

En God de HEER is zeer te spreken over deze bede van Salomo. Hij waardeert het bovenmate. En Hij geeft Salomo deze wijsheid, zo royaal als het maar kan. De neerslag ervan ligt nog steeds onder ons bereik. In de Bijbel, in de zogenoemde wijsheidsboeken: Spreuken, Prediker. Prima handleidingen voor onze wandelschool! Met heel concrete aanwijzingen voor elke werkvloer. Gaan met God; achter Jezus aan!

3. Onze werkvloer

Volgens mij ligt er in Salomo's vraag om een horend hart en Gods geschenk van royale wijsheid ook een les voor ons vandaag. Een principe, waar wij op onze werkvloer ook wel wat mee kunnen. Waar we onze winst mee kunnen doen.

Wijsheid op je werkvloer begint met een horend hart.

Laten we nog even kijken naar de twee kanten van dat horende hart:

- a. Luisteren naar God, betrokkenheid bij het evangelie en bij het koninkrijk van God.
- b. Luisteren naar de mensen, betrokkenheid bij je naasten.

Om bij de laatsten te blijven. Dat kunnen bijvoorbeeld je ondergeschikten zijn, als je een leidinggevende functie hebt in een bedrijf. Of de mensen met wie je als collega's werkt. De mensen waar je zaken mee doet. Of aan wie jij verzorging of therapie mag geven.

Onze werkvloeren zijn heel verschillend. Laat ik proberen het uit te werken naar een paar voorbeeldsituaties. Dan kunt u het zelf hopelijk toepassen in uw eigen situatie op uw eigen werkvloer.

Voorbeeld 1: Je bent ergens bedrijfsleider of je werkt op de personeelsafdeling van een bedrijf. Je krijgt te maken met conflicten tussen je personeelsleden. Of er is uitval door ziekte of problemen bij iemand thuis. Hoe ga je daar dan mee om? Wat is wijsheid in dergelijke situaties? Redeneer je alleen economisch of ben je bij je personeel werkelijk betrokken? Hoor je met je hart en ga je vandaaruit werken aan een oplossing?

Als je dat doet, zal dat de betrokkenheid van je werknemers bij het bedrijf bevorderen. En uiteindelijk de productiviteit verhoren. En het respect voor de leidinggevendenden neemt toe.

Dat zie je bij Salomo ook. We lezen in 1 Koningen 3:28:

"Toen de Israëlieten hoorden welk vonnis de koning had geveld, kregen ze groot ontzag voor hem, want ze begrepen dat hij het recht handhaafde met goddelijke wijsheid."

Voorbeeld 2: De werkvloer van gezin en opvoeding. Ik noem het naar aanleiding van de doop van Jesse. Jullie, Anjo en Janneke, hebben een groot geschenk van God gekregen, een kind om voor te zorgen en groot te brengen in verbondenheid met God de HEER, die ook Jesse's Vader wil zijn. Maar het is ook een grote verantwoordelijkheid.

Je hebt er wijsheid voor nodig, een horend hart, een opmerkelijke geest. En liefdevolle betrokkenheid. Dat is gemakkelijk als hij nog klein is. Het wordt al lastiger als hij in de puberteit komt.

En soms heb je op deze bijzondere werkvloer extra wijsheid nodig, als je kind bijzondere mogelijkheden en beperkingen heeft, zodat je wel eens met de handen in het haar zit en er doodmoe van wordt.

Ook dan blijft gelden: Wijsheid op de werkvloer begint met een horend hart. Naar de beide kanten toe die ik al eerder aanduidde. Betrokkenheid op God en zijn evangelie. En liefdevolle betrokkenheid op je kind, en op de mensen naast je in je gezin, je familie, de gemeente.

De oproep aan de gemeente in het doopsformulier is heel sprekend in dit verband.

4. Met Jezus op je werkvloer

Wij zijn geen koning, zoals Salomo. Zelfs geen koning in ons eigen gezin of ons bedrijf. Dienaren zijn we, meer niet. Maar ook niet minder. We kunnen wel veel van Salomo en zijn houding leren.

Gaan met God, achter Jezus aan op jouw werkvloer. Dat willen we leren vandaag en in de komende weken.

In het leslokaal van Gods wandelschool komen we vanmorgen nog twee lessen tegen, die aansluiten bij Salomo's bede en Gods geschenk aan hem.

Een les van Jezus, onze Meester. En één van Jakobus, zijn broer. Beide lessen duiden precies aan waar het in 1 Koningen 3 om gaat.
In de Bergrede brengt Jezus op een gegeven moment Salomo en zijn heerlijkheid ter sprake.

"En wat maken jullie je zorgen over kleding? Kijk eens naar de lelies, kijk hoe ze groeien in het veld. Ze werken niet en weven niet. Ik zeg jullie: zelfs Salomo ging in al zijn luister niet gekleed als een van hen." (Mat. 6:28,29)

Dé les van Jezus voor zijn leerlingen in dit verband is deze:

"Zoek liever eerst het koninkrijk van God en zijn gerechtigheid, dan zullen al die andere dingen je erbij gegeven worden." (Mat. 6:33)

Dat is precies wat de jonge koning Salomo gedaan heeft in zijn gebed om wijsheid, gerechtigheid en een horend hart. En God gaf hem nog een paar geweldige bonussen daarbij: grote rijkdom. En een lang leven, op voorwaarde dat hij zich net als David houdt aan Gods geboden.

En dan de les van Jakobus. Zijn eerste lezers zitten in een geweldig moeilijke situatie: ze hebben te maken met vijandschap en vervolging. En ze zijn er helemaal mee aan? Hoe moeten ze verder?

Jakobus zegt dan:

"Komt een van u wijsheid tekort? Vraag God erom en hij, die aan iedereen geeft, zonder voorbehoud en zonder verwijt, zal u wijsheid geven. Vraag vol vertrouwen, zonder enige twijfel." (Jak. 1:5,6)

Dat is een regel zonder voorwaarden en beperkingen. 'Vraag wat je wilt, zei God tegen Salomo, ik zal het je geven.'

Als het een vraag om wijsheid is al helemaal, zegt Jakobus namens de Heer. Vraag God vooral om wijsheid op al je werkvloeren, in alle situaties waarin je terecht kunt komen. Gegarandeerd geeft God je die wijsheid door zijn Heilige Geest.

De Geest van de HEER is immers:

*"een geest van wijsheid en inzicht,
een geest van kracht en verstandig beleid,
een geest van kennis en eerbied voor de HEER."* (Jes. 11:2)

Niemand is zo vervuld van die Geest van de HEER als de Messias Jezus, onze Heer.

Dus: wees aan hem verbonden. Ga achter Jezus aan op jouw werkvloer.

Dan ben je wijs!

Amen.